

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

A Guideline to Develop Teachers in Learning Management Effectiveness for Small Schools of Nong Khai Primary Education Service Area Office 1

วาทิน พุดเขียว¹, ประสงค์ สายหงษ์²
Vatin Phutkeaw¹ Prasong Saihong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 3. เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 315 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้านและตัวชี้วัดจำนวน 50 ตัวชี้วัด 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ความรู้ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Educational Administration, Faculty of Education Mahasarakham University

² Faculty of Education, Mahasarakham University

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้รองลงมา คือ ความรู้ ความสามารถ ในการออกแบบการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 3. ผลการประเมินการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 1พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู, การจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research purposes were: 1) To synthetic element and indicator of the instructor for Teachers in Learning Management for small schools of Nong Khai Primary Education Service Area Office 1. 2) To study the present situation and academic of Teachers in Learning Management for small schools of Nong Khai Primary Education Service Area Office 1. 3) To study the guideline to Develop Teachers in Learning Management for small schools of Nong Khai Primary Education Service Area Office 1. The sample group is Teachers in Learning Management Effectiveness for small schools of Nong Khai Primary Education Service Area Office 1 for 315 people with random sampling by the multi stage random sampling by using rating scale for the questionnaire (rating scale) 5 level. The research statistic were mean,percentage, standard deviation and correlation coefficient.

The research results were as followed There are five element of the Teachers in Learning Management for small schools consist of: 1) to create and develop the curriculum 2) Leaning management design 3) Leaning management and concentrate in learners 4) Innovation communication management 5) Measure and assessment of studying. The result of assessment by 5 advisories per the structure capability of teacher in management academy found that the factor proficiency of the instructor in academy is possible in the same direction and conform to highest level.

The results of study the present situation and academic of teachers in Learning Management for small schools and requirement develop the Teachers in Learning Management for schools found that the present condition generally studying assessment afterward is innovation communication management, leaning management and concentrate in learners is finally.

The results of the present status, characteristic is discovered the great rank when considering by case of instructor come the first rank is Innovation communication management then Leaning management design. The learning management is important and the instructor perform less characteristics with Leaning management and concentrate in learners.

The results of properly assessment to act in keeping with the codes of possible enriching proficiency for Teachers in Learning Management for small schools of Nong Khai Primary Education Service Area Office 1 is found that the proficient instructor for learning generally is properly and conform to the possibility in the highest level.

Keywords: A Guideline to Develop Teachers, Learning Management Effectiveness for Small Schools

บทนำ

สมรรถนะ (Competency) เป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานที่เพิ่มขีดความสามารถให้กับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ เพราะสมรรถนะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้พัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อส่งผลไปสู่การพัฒนาหน่วยงานให้บุคลากรมีศักยภาพในการทำงานในตำแหน่งนั้น ๆ ในปัจจุบันมีการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของ “ทรัพยากรบุคคล” ให้มากขึ้น เพราะถือว่า “ทรัพยากรบุคคล” เป็นทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Capital) ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ต้องสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานให้กับหน่วยงาน และสิ่งที่จะทำให้บุคลากรมีความสามารถ และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องก็คือ การสร้างระบบในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของบุคลากร โดยการหาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะ เช่น การเข้าร่วมอบรม การสัมมนา เป็นต้นทุกหน่วยงานจำเป็นต้องหาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะเพื่อคุณภาพของบุคลากร โดยเฉพาะในส่วนของการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: 1-3)

การพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมีมาตรฐานนั้น บุคคลที่มีบทบาท สำคัญคือ “ครู” ตามที่มีการระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 7 ว่าด้วยครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 กำหนดไว้ว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มี ระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์และ

บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู อาจารย์รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง” ขณะที่องค์กรใดๆ จะประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น การวางแผน การจัดการองค์กร การจัดการเกี่ยวกับคน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมจากปัจจัยดังกล่าว “คน” ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะคนเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่ทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นในองค์กรดำเนินการไปด้วยดี และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการที่องค์กรหนึ่งๆ จะบรรลุถึงเป้าหมายได้สำเร็จนั้น จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีสมรรถนะ (Competency) ที่เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ขององค์กร กล่าวคือ บุคลากรจะต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นแล้วยังต้องมีความร่วมมือร่วมใจและทำงานเป็นที่มออย่างมีประสิทธิภาพ (ชูชัย สมิติไกร. 2552: 1)

ครูสภา ในฐานะที่เป็นองค์กรวิชาชีพครู ได้ทราบปัญหาดังกล่าวและเห็นความสำคัญของการกำกับ ดูแลครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและเหมาะสมกับการ เป็นวิชาชีพชั้นสูง จึงจัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยยึดแนวคิดและความเชื่อที่ว่าเพื่อให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ได้ดำเนินการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย

ของการจัดการศึกษา และความคาดหวังของสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีมาตรฐาน ความรู้ ซึ่งเป็นเกณฑ์ด้านความรู้ที่ครูต้องมี ประกอบด้วย 9 มาตรฐาน ได้แก่ ด้านภาษาและเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านจิตวิทยา สำหรับครู ด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการห้องเรียน ด้านการวิจัยทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และด้านความเป็นครู มาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติงานของครูที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จ ประกอบด้วย 12 มาตรฐาน ได้แก่ การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ การร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548: 66)

ดังจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันแนวคิดประสิทธิผลขององค์กรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กรทุกประเภทเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิผลในผลผลิตบริการและผู้รับบริการในทุกกลุ่มและทุกประเภทขององค์กรด้วยเหตุนี้ผู้บริหารในฐานะผู้นำจะต้องคำนึงถึงการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์กรเป็นสำคัญ (Sallis & Jones, 2002: 19) รวมถึงโรงเรียนซึ่งถือเป็นองค์กรทางการศึกษาที่ต้องคำนึงถึงประสิทธิผลเช่นเดียวกันซึ่งกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นในการที่ต้องพัฒนาคนและจากการที่ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษาแล้วชี้ให้

เห็นว่าการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนต้องคำนึงถึงความมีประสิทธิผลของโรงเรียนและการที่จะทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลหรือความสำเร็จนั้นจะต้องทำให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Hoy & Miskel, 2001: 383) ความมีประสิทธิผลของโรงเรียนนั้นได้มีการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางการบริหารจากการมุ่งคำนึงถึงแต่การบรรลุเป้าหมาย (Goal Attainment) อันเป็นการที่มุ่งความมีประสิทธิผลของปัจจัยป้อนออก (Output) เป็นหลักให้เปลี่ยนเป็นการบริหารที่มุ่งความมีประสิทธิผลขององค์การทั้งระบบ (System) ทั้งปัจจัยป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และปัจจัยป้อนออก (Output) ตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (System Approach) หรือตามทัศนะการมองโรงเรียนเป็นระบบสังคม (School as Social System) โดยโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้นมีองค์ประกอบและคุณลักษณะหลายประการยกตัวอย่างเช่นทฤษฎีของ Caldwell และ Spinks ได้สรุปเอาไว้ว่าประกอบด้วย 4 เรื่องใหญ่ ๆ คือ 1) เน้นเรื่องการเรียนการสอนโดยผู้บริหารจะต้องมีความเป็นผู้นำทางการศึกษา 2) ความสามารถได้รับการตรวจสอบได้ทั้งจากท้องถิ่นจากรัฐหรือจากส่วนกลาง 3) การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมจากครูผู้ปกครองและนักเรียน และ 4) การมีแผนงานเพื่อพัฒนาในวิชาชีพ เนื่องจากการบริหารแบบกระจายอำนาจต้องการให้บุคลากรมีความรู้ทักษะและทัศนคติในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียนการกำหนดนโยบายการจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรทรัพยากรกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล (Caldwell & Spinks, 2008: 5-12)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาที่กำหนดโดยเฉพาะการใช้องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ในการบริหารงานที่ส่งผลถึงความสำเร็จของความสำเร็จ

ประสิทธิผลและคุณภาพของสถานศึกษาเป็นสำคัญโดยที่เซอร์จิโอวานี (Sergiovanni) ได้ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและกฎเกณฑ์สำคัญที่ไขไปสู่การเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพนั้นคือคุณภาพของการบริหารโรงเรียน ส่วนบาสเกตต์และมิคลอส (Baskett and Miklos) ได้ให้ความเห็นว่าบทบาทของการบริหารโรงเรียนมีผลต่อการสร้างคุณภาพของโรงเรียน นอกจากนี้ออสตินและเรโนลด์ (Austin and Reynolds) ได้สรุปว่ากระบวนการบริหารของโรงเรียนครูใหญ่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน (Austin & Reynolds, 1990: 167-178 ; Baskett & Miklos. 1992: 98; Sergiovanni, 1991: 76)

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบที่มีประสิทธิผลนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้นการที่จะส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จนั้นต้องทราบการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวเสียก่อน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 อันจะก่อเกิดการพัฒนาศึกษาและการบริหารจัดการงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อความคล่องตัวต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

3. เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากกรอบสมรรถนะประจำสายงานของครู ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 2-15) และกรอบมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครูพ.ศ. 2556 ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556: 67-75) มาสังเคราะห์จนได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาทั้งหมด 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ดังกล่าวประกอบ 1

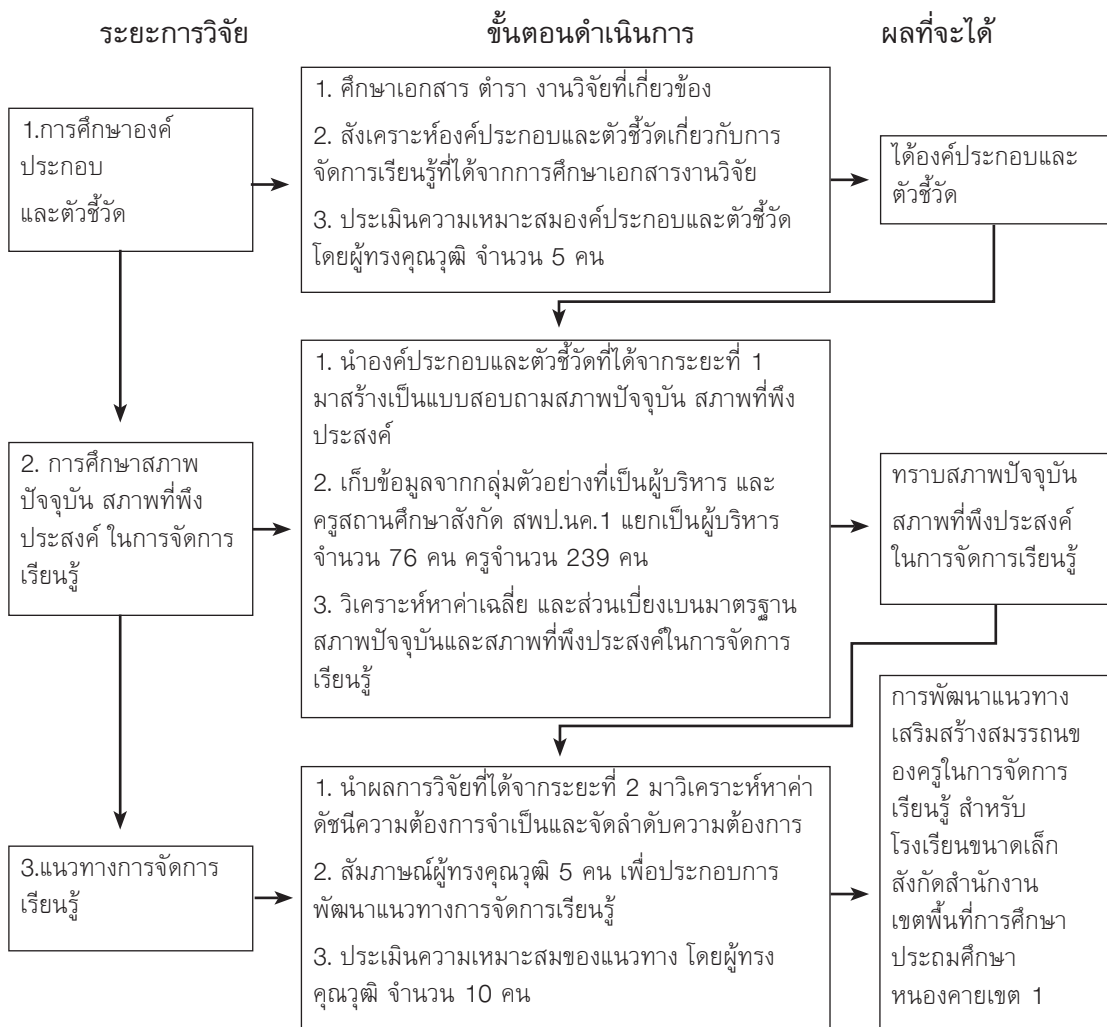

ตาราง 1 ขนาดสถานศึกษา จำนวนประชากรผู้บริหาร ครูผู้สอน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สถานศึกษา ขนาดเล็ก	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)
	95	76	632	239	337	315

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จากขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ แสดงดังภาพประกอบ 2
ระยะการวิจัย

ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและผลที่คาดว่าจะได้รับ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานที่การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบเติมคำ และ แบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอ้างอิงจากสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ต่อการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert's Rating Scale) โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 5 ด้าน ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร
5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและจัดการ

เรียนรู้สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจความสมบูรณ์ของการตอบจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และ หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานที่การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

1.3 วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index) เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาแบบปรับปรุงเป็นสูตรที่ปรับปรุงจาก PNI ดั้งเดิม โดย นงศ์ลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้านและตัวชี้วัดจำนวน 50 ตัวชี้วัด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้รองลงมา คือ ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร

3. ผลการประเมินแนวทางครูในการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการอภิปรายผลของการวิจัย ตามคำถามการวิจัยดังนี้ คือ

1. ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

องค์ประกอบของแนวทางการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการศึกษาพบว่าประกอบด้วย 5 ด้าน 1.การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2.ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ 3.การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4. การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร 5.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับนัยนา ทองศรีเกตุ (2544: 40) ที่เห็นว่า สิ่งสำคัญประการแรกคือครูจะต้องมีความรู้โดยหมายความรวมถึงการที่จะนำเอาความรู้ไปพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงหลักสูตรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและเพื่อเข้ากับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้แล้ว สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2543: 15) ยังให้ค่านิยมของความหมายของคำว่า “ครู” ว่าภาระหน้าที่หนึ่งอย่างของครูนั้นจะต้องเป็นเรื่องของหลักสูตร ทั้งในแง่องค์ความรู้ในเนื้อหาสาระในวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรแล้วยังมีมิติของการทำให้หลักสูตร

มีเนื้อหาสาระที่ครบถ้วนกระบวนความที่จะทำให้ผู้เรียนที่ผ่านหลักสูตรไปแล้วสามารถพัฒนาตนเองได้ตามเป้าประสงค์ของการเป็นพลเมืองทั้งในมิติของการทำหน้าที่ของประชาชนและการรู้ถึงหน้าที่ของความเป็นพลโลกได้ดังนั้นเนื้อหาที่ผู้สอนจะต้องมีคือการทำให้นักเรียนตอบโจทย์สังคมและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป

องค์ประกอบด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าครูมีหน้าที่หลากหลายประการแต่ประการหนึ่งนอกจากการพัฒนาหลักสูตรดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่าการนำหลักสูตรไปใช้จริงจะต้องสามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งหมายถึงการนำหลักสูตรมาสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นเรียน ดังที่กรมวิชาการ (2551: 20-24) ได้เสนอว่าในการจะออกแบบการเรียนรู้ได้นั้นผู้สอนจะต้องเข้าใจมาตรฐานในแต่ละสาระหรือเนื้อหาเหล่านั้นเป็นอย่างดี การทราบถึงตัวชี้วัดที่ผู้เรียนจะต้องได้รับและผ่านเกณฑ์ที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรได้คาดหวังไว้ นอกจากนั้นแล้วยังมีความหมายถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วย ซึ่งนัยดังกล่าวนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นขั้นการเรียนรู้ของผู้เรียน การที่ผู้เรียนจะเข้าเนื้อหาสาระได้อย่างลึกซึ้งหรือไม่ขึ้นอยู่กับการออกและจัดการความรู้ในระดับผู้เรียน

องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกเหนือไปจากการออกแบบการเรียนรู้แล้ว การเน้นให้ผู้เรียนได้สามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้เชิงสังคมกลางคือการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรและเสริมความรู้จากสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงโลกความเป็นจริงจึงจะเป็นการบูรณาการให้ผู้เรียนได้สร้างตัวตนและความเป็นตัวเอง ดังที่กรมวิชาการ (2551: 20-24) ได้เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องให้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร นอกจากนั้นแล้วยังสอดคล้องกับแนวคิดในการให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ

ของตนเอง นอกเหนือไปจากสิ่งที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้แล้วการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอาจจะให้ความสำคัญที่บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความมีตัวตนและสำคัญตนเองว่าเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 32)

องค์ประกอบด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร นอกเหนือไปจากเนื้อหา สาระและความรู้ที่จัดและบูรณาการให้เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความเป็นตัวเองและเพื่ออำนวยความสะดวกทั้งผู้เรียนและผู้สอนแล้ว ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่จะละเลยไม่ได้คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจะทำให้ผู้เรียนเกิดการต่อยอดความรู้จากที่เรียนในชั้นเรียนเพิ่มเติม และสร้างให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ เตือนใจ รักษาพงศ์ (2551: 10) ที่เสนอไว้ว่าปัจจัยที่จะทำให้การจัดการความรู้ในผู้เรียนประสบความสำเร็จซึ่งประการหนึ่งคือความสำคัญของเทคโนโลยีที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนเสริมจากหนังสือและการสอนในชั้นเรียน อีกทั้ง อารุง จันทวานิช (2547: 31) เห็นว่าความทันสมัยของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีจะทำให้สถานศึกษามีความสมบูรณ์แบบมากขึ้น

ประการสุดท้ายคือ องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นจะทำให้เห็นถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการบริหารหลักสูตรที่จะนำพาผู้เรียนบรรลุเป้าประสงค์ของหลักสูตรและความเป็นประชากรที่พึงประสงค์ของรัฐแล้ว การประเมินผลในองค์ประกอบนี้จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้การศึกษามีความสมบูรณ์และครบวงจรของการศึกษา กล่าวคือ เมื่อมีการสร้างหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้แล้วสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารหรือผู้สอนทราบถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนได้นั้นคงเลี่ยงไม่ได้ที่จะประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับกระบวนการและระดับผู้เรียน ซึ่ง Scott (2011: III-IV) ได้เสนอว่า ในมุมมองของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษาสิ่งที่จะทำให้ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นและเชื่อถือต่อสถาน

ศึกษาหรือแม้กระทั่งหลักสูตรคือ การมีการประเมินผลการศึกษาเพื่อที่จะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของสถานศึกษา นอกจากประเมินผลการศึกษาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนแล้ว อัมพันธ์ เรื่องสมานไมตรี (2544: 12) ได้เสนอว่าการประเมินผลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาครูที่มากที่สุดคือการที่ครูได้ประเมินตนเองทางด้านประสิทธิภาพการสอน อย่างไรก็ตามในการประเมินผลนั้น ปาน กิมปี (2544: 8) เสนอว่าจะต้องมีความเป็นธรรมชาติและสอดคล้องกับสถานการณ์จริงด้วย

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับครองทรัพย์ หน่อศรีดา (2546: 101) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการเขียนแผนการสอนและการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ นักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ไม่เป็นที่น่าพอใจและอดุลย์ นามวิชัย (2546: 136) ศึกษาการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านโนนสุข อำเภอบึงมูลมั่งงาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า ก่อนการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลตามสภาพจริง และการนำแผนการสอนไปใช้ว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจและขาดความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนไม่หลากหลาย การวัดและการประเมินผลยังใช้วิธีการวัดผลจากข้อสอบในหนังสือเป็นหลัก ไม่ครอบคลุมเนื้อหา และมีสื่อ ใบบางน้อย

สภาพที่พึงประสงค์ของด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้รองลงมา คือ ความรู้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพองค์ักติ (2551: 73) ได้ศึกษาความต้องการ การพัฒนาตนเองของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 ผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ด้านที่ครูผู้สอนต้องการพัฒนามากที่สุดคือ การผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ สอดคล้องประกอบ ศรีตระกูล (2550: 89-95) การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี. ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรีในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการ

จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการใช้ พัฒนา และสร้างสื่อด้านการออกแบบการเรียนรู้ และด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สถาบันการพัฒนาคู ณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2548: 34) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า การพัฒนาต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียน การพัฒนาต้องเกิดจากความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาต้องมุ่งเน้นลักษณะ School Based Development การพัฒนาต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล การพัฒนาต้องสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาต้องดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายกระจายทั่วประเทศ การพัฒนาต้องสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาต้องกระทำอย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ

3. ผลการประเมินการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่ามีความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารและจัดการเรียนรู้และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจในเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดีและเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนั้น

พบว่าผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากผลการศึกษาใน ระยะที่ 1 ระยะที่ 2 ผนวกกับผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในตาราง 16 มาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวพัฒนาคูสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 อีกทั้งเมื่อเห็นองค์ประกอบการดำเนินงานวิธีดำเนินการและผลการดำเนินงานทำให้สามารถตัดสินใจที่จะประเมินออกมาได้ว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมีความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการวิจัยของมะลิวันสมศรี (2558: 141-148) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 ผลการวิจัยสรุปว่าผลการสร้างคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษามีความเป็นประโยชน์ความเหมาะสมสอดคล้องและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมหวังมหาวัน (2554: 190-204) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัยสรุปว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากครูมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 ควรส่งเสริมการนำแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ไปใช้ในสถานศึกษาโดยการจัดอบรมหรือสัมมนาและมีการติดตามผลการนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของงานได้จริง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนำแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาไปให้กับครูผู้สอนได้ทดลองใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผล

การนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ปาน กิมปี. (2544). *รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการนิเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ*. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- มะลิวัน สมศรี. (2558). *การพัฒนาคู่มือพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- อำพันธ์ เรืองสมานไมตรี. (2544). *บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่...โรงเรียนคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Scott.G. (2001). *Knowledge management in education: enhancing learning & education*. London; Sterling, VA: Kogan Page ; Stylus Pub.